

lige Summer, og Resultatet er da blevet, at, da Krigen udbrød, saa havde vi en meget forskjelligartet Samling af Geværer — hvilket er en stor Feil ved en Armee, og medfører mange Ulemper — og Geværerne vare for en stor Deel uhensigtsmæssige og vare langtfra ikke tilstede i tilstrækkeligt Antal. Geværfabrikens Monopol havde de sædvanlige Følger af alle Monopoler: da der nemlig ingen Concurrence var at udholde, saa har man heller ikke været nødt til at følge med Tiden, og en stor Deel af det, som der ved denne Geværfabrik endnu udføres ved Håndkraft, det udføres ved alle andre Geværfabriker ved Maskinkraft. Jeg vil nu ikke benægte, at man ved denne Geværfabrik kan gjøre enkelte Geværer til en stor Grad af Fuldkommenhed, ligesom man kan det paa ethvert vel indrettet Væbsemagerværksted; men jeg benægter derimod, at man fabrikmæssigt kan gjøre dem godt, idet man nemlig ikke kan tilvejebringe den Genensformighed, der er en absolut Fordring ved de Vaaben, som skulle bruges til en Armee. En anden Folge deraf har ogsaa været, at Priserne ere blevne betydeligt forhøiede, og endelig, at Arbeidet gaaer meget Langsomt fra Hånden, hvilket netop under de nyeste Forhold har været os til stor Skade. Saavidt jeg veed, har Krigsministeriet i længere Tid underhandlet om at kjøbe Geværfabriken til Militairtønden; men, hvad enten det nu ligger i, at disse Underhandlinger ikke ere drevne med tilbørlig Kraft fra Krigscollegiets eller senere Krigsministeriets Side, eller at det ligger deri, at Privilegiehaverne have opffruet deres Fordringer for høit, saa er det vist, at man endnu ikke er kommen tilende med disse Underhandlinger, skøndt Sagens hurtige Afgjørelse maa ansees som nødvendig og Tiden synes belevlig. Jeg skulde imidlertid troe, at hvis det ikke kan lykkes at tilvejebringe en mindelig Overeenskomst, saa vil Rigsdagen vel neppe være utilbøielig til, ved Hjælp af en Lov at ophæve dette Privilegium paa passende Maade, ligesom det har ophævet andre Privilegier, der hidrorte fra forelde Anskuelser, og som man fandt at staae i aabenbar Strid med Statens Interesser.

Runde: Da jeg tør vente, at Ordføreren

for Sub-Comiteen, der har havt med denne Sag at gjøre, vil i Hovedsagen, eller i de væsentligste Punkter, besvare den ærede Krigsminister, saa skal jeg indskrænke mig til nogle faa Bemærkninger, som jeg troer ikke at kunne lade gaae bort. Jeg vil da først gjøre den Bemærkning, at jeg igaar har forstaaet den ærede Krigsminister anderledes end dengang, da jeg, som et Medlem af Subcomiteen, havde den Ære at være samlet med ham, og jeg kan berette, at, hvad der da blev forhandlet, blev strax nedskrevet paa Stedet, er saaledes refereret for den samlede Finantscomitee, og Finantscomiteen har vistnok ogsaa opfattet Sagen anderledes, end den ærede Krigsminister udtalte sig at være tilfands i gaar. Dette var Marsagen, hvorfor jeg er gaaet ind paa at foreslaae, at Finantsbudgettet, som det foreligger fra Udvalget, bevilges; thi der er mere end eet Punkt, som jeg ellers vilde have Bemærkninger at gjøre ved, Bemærkninger af den Bessaffenhed, at jeg ikke vilde kunne forsvare at give min Stemme til dets Antagelse, uden en saadan Opfattelse af Ministeren; men, da det var kun underordnede Punkter i Sammenligning med det store, der forelaa, det: at faae udarbejdet en ny Plan, der kunde danne Grundlaget for vort Krigsvæsen for Fremtiden, saa troede jeg ikke at burde se hen til de Mangler, som jeg meente at opdage ved det forelagte Budget; jeg troede tværtimod at handle vel i, ikke at see paa, om der maaskee gik et Par Tusende Rdd. i Løbet denne Gang, naar der i Fremtiden turde ventes bespart Millioner; jeg erklærer derfor atter, at jeg har opfattet den ærede Krigsminister saaledes, da jeg var sammen med ham, som om han i Hovedsagen var enig med Sub-Comiteen. Dernæst skal jeg tillade mig den Bemærkning, at selv i Krigsministerens Fremtræden igaar forekom der mig at være en Modsigelse; da han første Gang talte, saa forstod jeg ham ikke anderledes, end at han var rede til i October dette Aar at fremkomme med en ny Plan for Hærvæsenet, omtrent som paavist, som han vel bemærkede vilde blive kostbarere end den, der nu eksisterede; men han vilde dog komme med den, sagde han. Da han anden Gang traadte frem her i Salen, saa forstod ikke blot